

dosarul nr.3ra-604/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (L.Holevițcaia)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N.Simciuc, V.Cotorobai, Iu.Cotruță)

Î N C H E I E R E

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului declarat de Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „ReproMold” împotriva Agenției de Stat pentru Protecția Intelectuală cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care au fost respinse apelurile declarate de Asociația Obștească „ReproMold” și Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală și a fost menținută hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani

c o n s t a ț ă

La data de 15 martie 2017 Asociația Obștească „ReproMold” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova privind: - anularea deciziei n.15/3561 din 30.12.2016, abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013, avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold” cu indicarea faptului că respectiva decizie nu va produce efecte juridice de la data adoptării; - anularea prevederilor ilegale din Instrucțiunea nr.169/2016 privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, aprobată prin Ordinul AGEPI cu nr.169 din 22.08.2016 cu indicarea faptului că respectiva decizie nu va produce efecte juridice de la data adoptării respectivului act administrativ; - anularea Actului de control nr.13/4 din 19.12.2016 al comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe din cadrul AGEPI privind rezultatele controlului general anual al activității AO „ReproMold” pentru perioada 01.01.2014-31.12.2015; - obligarea AGEPI să perfecteze un proces-verbal în care să fie consemnate argumentele aduse de AO „ReproMold” și să conțină mențiunea de acordare a unui termen rezonabil pentru prezentarea actelor necesare verificării.

La 20.12.2017, AO „ReproMold”, în cadrul ședinței de judecată, a depus cerere de concretizare a cerințelor (f.d.91-95), prin care a solicitat: - constatarea faptului că AGEPI, prin emiterea deciziei sale cu nr.15/3561 din 30.12.2016 de

abrogare a deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 în partea ce ține de avizarea Asociației Obștești „ReproMold” a încălcat prevederile alin.(5), art.51 al Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (normă legală care prevede solicitarea suspendării activității prin intermediul instanței de judecată, dar nu anularea deciziei de avizare precum a procedat AGEPI);

- constatarea faptului că, prin emiterea deciziei cu nr.15/3561 din 30.12.2016 privind abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold”, AGEPI a încălcat dreptul la asociere și dreptul de proprietate al titularilor de drepturi reprezentați de AO „ReproMold”;

- anularea deciziei nr.15/3561 din 30.12.2016, abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold”, inclusiv cu stabilirea în hotărârea judecătorească că respectiva decizie declarată nulă nu va produce efecte juridice de la data adoptării acesteia (în temeiul alin.(2) art.29 Legea contenciosului administrativ);

- anularea pct.13 din Instrucțiunea nr.169/2016 privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, aprobată prin ordinul AGEPI cu nr.169 din 11.08.2016, inclusiv cu stabilirea în hotărârea judecătorească că normele declarate nule nu vor produce efecte juridice de la data adoptării respectivului act administrativ;

- obligarea AGEPI să emită un ordin de modificare în următoarea redacție a pct.33 din Instrucțiunea nr.169/2016 privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, instrucțiune aprobată prin ordinul AGEPI cu nr.169 din 22.08.2016: „în cazul în care OGC nu remediază iregularitățile constatate în termenul acordat, AGEPI are dreptul să întreprindă orice măsuri legale conform prevederilor legislației în vigoare, inclusiv, în conformitate cu prevederile legislației privind asociațiile obștești, să solicite instanței de judecată suspendarea activității acesteia și/sau dizolvarea acestei asociații în cazul în care încălcările nu au fost lichidate nici în rezultatul avertizării repetate a asociației obștești asupra necesității lichidării încălcărilor legislației, făcută, în decursul unui an, de organul care a înregistrat asociația”;

- constatarea faptului că Actul de control nr.13/4 din 19.12.2016 al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe din cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală privind rezultatele controlului general anual al activității AO „ReproMold” pentru perioada 01.01.2014-31.12.2015”, AGEPI contrar alin.(4) și alin.5, art.51 din Legea nr. 139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe și pct. 12 și 32 ale Instrucțiunii AGEPI cu nr. 169/2016, nu a indicat că acordă AO „ReproMold” un termen rezonabil pentru prezentarea la control a actelor necesare pentru a verifica corespunderea cu prevederile legale în vigoare a activității desfășurată de AO „ReproMold” în anii 2014-2015 și că titlul acestui act este în contradicție cu conținutul acestuia: în titlu - menționându-se despre rezultatele controlului general anual al activității AO „ReproMold” pentru perioada 01.01.2014 - 31.12.2015, în timp ce în conținut - constată neprezentarea documentelor pentru a verifica corespunderea cu prevederile legale activității organizației care trebuia controlată;

- obligarea pârâtului AGEPI să emită același act, însă titlul Act de control nr.13/4 din 19.12.2016 al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și sau conexe din cadrul AGEPI privind rezultatele controlului general anual al activității AO „ReproMold” pentru perioada 01.01.2014-31.12.2015” să fie înlocuit cu titlul „Proces-verbal nr.13/4 din 19.12.2016 privind controlul activității AO „ReproMold” efectuat de Comisia de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și sau conexe din cadrul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) în perioada 26.09-07.11.2016”, precum și obligarea să indice în respectivul act mențiunea de acordare AO „ReproMold” a unui termen rezonabil pentru a prezenta spre control toate actele necesare verificării corespunderii cu prevederile legale în vigoare a activității desfășurată de AO „ReproMold” în anii 2014-2015.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, AO „ReproMold” fiind înregistrată la 01.03.2011, este o organizație necomercială și neguvernamentală fondată la 20.01.2011 de către, autori și editori de cărți și publicații periodice în vederea gestionării pe principii colective a drepturilor sale patrimoniale de autor.

Prin Decizia nr.3/1566 din 20.09.2013, AGEPI a recunoscut dreptul AO „ReproMold” de a gestiona toate drepturile specificate în Statutul său și în contractele încheiate cu titularii de drepturi prin care ultimii i-au încredințat în gestiune drepturile lor, însă ulterior, AGEPI a emis decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 privind abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și sau conexe în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold” prin care i-a vătămat AO „ReproMold” și titularilor de drepturi reprezentați de aceasta, drepturile susmenționate recunoscute de Legea nr.139/02.07.2010, dar și a Legii nr.837 din 17.05.1996 cu privire la asociațiile obștești (1-3, 5, 7, 11, 12, 24) și Constituția RM (art. 9, 15, 16, 33, 46, 53, 54).

A menționat reclamantul că, decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 este neîntemeiată din motiv că, în alin.3 al preambulului deciziei contestate, se menționează că la baza acesteia a stat Actul de control intitulat „Act de control nr.13/4 din 19.12.2016 al Comisiei de control a activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe din cadrul AGEPI privind rezultatele controlului general anual al activității AO „ReproMold” pentru fiecărui control menționat la alin.(3), AGEPI întocmește acte de control în care indică, atunci când e cazul, dispozițiile prevăzute la alin. (5).

Organizația de gestiune colectivă este obligată să examineze actul de control și să informeze AGEPI, în termenele stabilite, despre măsurile întreprinse pentru anihilarea încălcărilor în cazul depistării lor”, iar, în cazul în care organizația de gestiune colectivă nu se conformează acestei dispoziții, AGEPI poate solicita suspendarea activității acesteia în conformitate cu prevederile legislației privind asociațiile obștești.

Astfel, Actul de control nr.13/4/19.12.2016 nu conține date privind activitatea AO „ReproMold” desfășurată de aceasta în perioadă ce urma să fie supusă controlului (01.01.2014 – 31.12.2015) și nici o mențiune privind careva nereguli constatate în respectiva perioadă, precum și privind acordarea unui termen rezonabil pentru înlăturarea eventualelor nereguli, dar se face referire la un act intern al

AGEPI - Instrucțiunea nr.169 din 22.08.2016 privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe, aprobată prin ordinul nr.169 din 22.08.2016, care este vădit contrară alin.(5) al art.48 al Legii nr.139/02.07.2010 care, statuează expres că AGEPI este obligată să indice în actul de control care sunt neregulile constatate în activitatea organizației de gestiune și să-i acorde un termen rezonabil pentru a aduce activitatea sa în concordanță cu legislația în vigoare.

A indicat că, la 15.02.2017, AO „ReproMold” a contestat actele administrative emise de AGEPI care constituie obiectul prezentei acțiuni, dar, până în prezent ultima nu a dat nici un răspuns.

Prin hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea a fost admisă parțial. S-a anulat decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 cu privire la abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe în partea ce ține de avizarea AO ”ReproMold”. S-a indicat că, decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 cu privire la abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe în partea ce ține de avizarea AO ”ReproMold” nu va produce efecte juridice de la data adoptării ei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de AO „ReproMold” și Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală și a fost menținută hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

La adoptarea soluției instanța de apel a menționat că decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 prin care s-a dispus abrogarea deciziei nr. 3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și sau conexe în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold”, cade și sub incidența temeiului de anulare, prevăzut de art. 26 alin.(1) lit. a) Legea contenciosului administrativ, fiind contrară legii precitate – art.51 alin.(5) al Legii privind drepturile de autor și drepturile conexe.

Astfel, conform prevederilor art.1 și 2 al Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe care prevede că, dreptul de autor și drepturile conexe, protecția acestor drepturi și răspunderea pentru încălcarea lor se reglementează de Constituția Republicii Moldova, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, prezenta lege și de alte acte normative. În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte stabilește alte norme decât cele prevăzute de prezenta lege, se aplică normele tratatului internațional.

Prin ordinul AGEPI cu nr.169 din 22.08.2016, a fost adoptată Instrucțiunea privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe. Pct.33 al Instrucțiunii menționate, prevede că, în cazul în care OGC nu remediază iregularitățile constatate în termenul acordat, AGEPI are dreptul să întreprindă orice măsuri legale conform prevederilor legislației în vigoare, inclusiv, în conformitate cu prevederile legislației privind asociațiile obștești, să solicite instanței de judecată suspendarea activității acesteia și/sau dizolvarea acestei asociații în cazul în care încălcările nu au fost lichidate nici în rezultatul avertizării repetate a asociației obștești asupra necesității lichidării

încălțării legislației, făcută, în decursul unui an, de organul care a înregistrat asociația.

Prin urmare, instanța de apel a relatat că, prima instanță just a conchis că, reclamantul urma să conteste Ordinul AGEPI cu nr.169 din 22.08.2016, dar nu Instrucțiunea, astfel cerința dată fiind neîntemeiată și prima instanță just a respins-o.

Astfel, decizia nr.15/3561 din 30.12.2016 prin care s-a dispus abrogarea deciziei nr.3/1566 din 20.09.2013 privind avizarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și sau conexe în partea ce ține de avizarea AO „ReproMold”, a fost emisă contrar prevederilor legii, acțiunea reclamantului în partea privind anularea deciziei nr. 15/3561 din 30.12.2016 este întemeiată și corect a fost admisă în temeiul art.art.25 alin.(1) lit.b), 26 alin.(1) lit.a), b) din Legea contenciosului administrativ.

Conform art.29 alin.(2) din Legea contenciosului administrativ, ținând cont de unele circumstanțe concrete și de eventualitatea survenirii unor urmări juridice negative, instanța de contencios administrativ poate stabili, prin hotărârea sa, că normele declarate nule nu vor produce efecte juridice de la data adoptării actului administrativ.

Referitor la argumentele apelantului AGEPI , instanța de apel le-a considerat declarative, or, atribuția AGEPI de a-și abroga propriile acte administrative, prin care sunt avizate organizațiile de gestiune colectivă, nu este prevăzută de Lege, iar potrivit prevederilor art.7 alin.(2) al Legii cu privire la AGEPI, ultima are printre alte atribuții și cea de a aviza, monitoriza și supraveghea activitatea organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și/sau a drepturilor conexe.

Prin recursul depus la 15 martie 2019 Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

S-a menționat că în cadrul efectuării controlului, contrar prevederilor art.51 alin.(2), (3) din Legea nr.139/2010 și a pct.9 din Instrucțiunea nr.169/2016, AO „ReproMold” nu a prezentat nici un document indispensabil pentru a verifica corespunderea activității organizației cu prevederile legale și nu a pus la dispoziția Comisiei de control documentele și informațiile solicitate, inclusiv copii de pe acestea, deși au fost solicitate.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa recurentului copia deciziei integrale la 12 februarie 2019 (f.d.180), astfel recursul declarat la data 15 martie 2019 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului consideră că recursul declarat de Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală nu se încadrează în

temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Agenția de Stat pentru Protecția Intelectuală se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru